

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/129/2015
Identifikačné číslo spisu:	2606207542
Dátum vydania rozhodnutia:	22.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Franciscy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:2606207542.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne Q. M., bývajúcej v F., proti žalovanej JUDr. W. H., bývajúcej v X., zastúpenej JUDr. Alenou Bábikovou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Michalská č. 2, o zaplatenie 2 046,74 € s príslušenstvom a 3 684,86 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Senica pod sp. zn. 11 C 156/2006 a sp. zn. 5 C 122/2006, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 15. októbra 2014 sp. zn. 10 Co 241/2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Trnave z 26. októbra 2010 sp. zn. 10 Co 101/2010 a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Právna predchodkyňa žalobkyne (DOVO - AGRO, s.r.o.) sa v konaniach vedených na Okresnom súde Senica pod sp. zn. 11 C 156/2006 a sp. zn. 5 C 122/2006 domáhala, aby súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť jej sumu 2 046,74 € s príslušenstvom (sp. zn. 11 C 156/2006) a sumu 3 684,86 € s príslušenstvom (sp. zn. 5 C 122/2006), ktoré predstavujú bezdôvodné obohatenie žalovanej (§ 451 Občianskeho zákonníka). Poukazovala na to, že žalovaná ako súdna exekútorka v exekučných veciach vedených na jej exekútorskom úrade pod sp. zn. EX 6/2003 a sp. zn. EX 7/2003 doručila povinnej upovedomenie o začatí exekúcie, ktorým ju vyzvala zaplatiť vymáhané pohľadávky a tiež predbežné trovy exekúcie. Povinná na základe toho dobrovoľne zaplatila nielen vymáhanú sumu, ale aj trovy exekúcie. Podľa názoru povinnej mala súdna exekútorka upustiť od vykonania exekúcie [§ 46 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“)], a preto jej nepatrila odmena vo výške podľa § 5 ods. 1 vyhlášky č. 288/1995 Z.z. o odmenách a náhradách súdnych exekútorov (ďalej len „vyhláška č. 288/1995 Z.z.“), ale vo výške vyplývajúcej z § 5 ods. 2 vyhlášky č. 288/1995 Z.z. V dôsledku nesprávneho určenia výšky odmeny zaplatila žalobkyňa (povinná) nad rámec jej povinnosti o žalované sumy viac.

Okresný súd Senica rozsudkom z 10. októbra 2007 č.k. 11 C 156/2006-59 zamietol žalobu s odôvodnením, že v konaní nebolo preukázané, že by sa žalovaná na úkor povinnej pri výkone exekučnej činnosti bezdôvodne obohatila. Proti tomuto rozsudku súdu podala právna predchodkyňa žalobkyne

odvolanie. Krajský súd v Trnave rozsudkom z 3. júna 2008 sp. zn. 10 Co 44/2008 napadnutý rozsudok vo veci samej zmenil tak, že žalovaná je povinná zaplatiť právnej predchodkyňi žalobkyne do 3 dní sumu 2 046,74 € s príslušenstvom a v rovnakej lehote jej nahradiť trovy konania. V odôvodnení uviedol, že rozsudok súdu prvého stupňa spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Odvolací súd pred posúdením správnosti postupu súdnej exekútorky podľa vyhlášky č. 288/1995 Z.z. skúmal najskôr, či je opodstatnená námietka žalovanej o premlčaní žalobou uplatnenej pohľadávky a dospel k záveru, že k premlčaniu práva nedošlo. Konštatoval, že i keď má právny vzťah účastníčok konania osobitosti, treba ho posudzovať podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o bezdôvodnom obohatení. Vychádzal z toho, že od vykonania exekúcie možno upustiť v ktoromkoľvek štádiu exekučného konania až do jeho skončenia vymožením pohľadávky. V nečinnosti súdnej exekútorky videl odvolací súd faktické upustenie od vykonania exekúcie a uzavrel, že vykonaním exekúcie, za ktoré by súdnemu exekútorovi patrila odmena podľa § 5 ods. 1 vyhlášky č. 288/1995 Z.z., nie je postup súdneho exekútora obmedzujúci sa na vydanie upovedomenia o začatí exekúcie. V danom prípade mala žalovaná právo na odmenu len vo výške zodpovedajúcej § 5 ods. 2 vyhlášky č. 288/1995 Z.z., a pokiaľ jej povinná zaplatila odmenu vyššiu (v zmysle § 5 ods. 1 vyhlášky č. 288/1995 Z.z.), došlo na strane žalovanej k bezdôvodnému obohateniu (§ 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Na dovolanie žalovanej Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením zo 14. januára 2010 sp. zn. 3 Cdo 58/2009 zrušil napadnutý rozsudok Krajského súdu v Trnave z 3. júna 2008 sp. zn. 10 Co 44/2008 a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie. Dovolačí súd v odôvodnení uviedol, že vzhľadom na povahu vzťahu vznikajúceho medzi povinným a súdnym exekútorom vykonávajúcim exekučnú činnosť nemôže dôjsť na strane súdneho exekútora k bezdôvodnému obohateniu v zmysle § 451 Občianskeho zákonníka tým, že povinný mu na základe výzvy (§ 47 ods. 1 písm. a/ Exekučného poriadku) zaplatí za výkon exekučnej činnosti vo výzve uvedenú odmenu, výška ktorej presahuje sumu zodpovedajúcu právnomu predpisu.

Okresný súd Senica rozsudkom zo 17. októbra 2007 č.k. 5 C 122/2006-60 zamietol žalobu o zaplatenie 3 684,86 € s príslušenstvom a rozhodol o náhrade trov konania. Dôvody, pre ktoré súd prvého žalobu zamietol, sa zhodujú s dôvodmi uvedenými v rozsudku Okresného súdu Senica z 10. októbra 2007 č.k. 11 C 156/2006-59. Proti tomuto rozsudku podala právna predchodkyňa žalobkyne odvolanie. Krajský súd v Trnave rozsudkom z 3. júna 2008 sp. zn. 10 Co 38/2008 napadnutý rozsudok vo veci samej zmenil tak, že žalovaná je povinná zaplatiť právnej predchodkyňi žalobkyne do 3 dní 3 684,86 € s príslušenstvom a nahradiť jej trovy konania. Odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil s dôvodov totožných, ako vo veci vedenej na ňom pod sp. zn. 10 Co 44/2008. Aj proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie. Najvyšší súd uznesením z 18. februára 2010 sp. zn. 3 Cdo 199/2009 zrušil rozsudok Krajského súdu v Trnave z 3. júna 2008 sp. zn. 10 Co 38/2008 a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie, a to z tých istých dôvodov, ktoré uviedol už v rozsudku najvyššieho súdu zo 14. januára 2010 sp. zn. 3 Cdo 58/2009.

V ďalšom konaní Krajský súd v Trnave na pojednávaní 26. októbra 2010 uznesením spojil na spoločné odvolacie konanie vec vedenú pod sp. zn. 10 Co 101/2010 (predtým sp. zn. 10 Co 38/2008 a týkajúcu sa konania na Okresnom súde Senica vedeného pod sp. zn. 11 C 156/2006) a vec vedenú pod sp. zn. 10 Co 142/2010 (predtým 10 Co 44/2008 a týkajúcu sa konania na Okresnom súde Senica vedeného pod sp. zn. 5 C 122/2006) s tým, že spojená vec bude vedená pod sp. zn. 10 Co 101/2010. Následne Krajský súd v Trnave rozsudkom z 26. októbra 2010 sp. zn. 10 Co 101/2010 rozsudky Okresného súdu Senica z 10. októbra 2007 č.k. 11 C 156/2006-59 a zo 17. októbra 2007 č.k. 5 C 122/2006-60 zmenil tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť právnej predchodkyňi žalobkyne 5 731,60 € so 7 % úrokom z omeškania od 26. apríla 2006 do zaplatenia a nahradiť jej trovy konania. Pri posudzovaní právneho vzťahu medzi účastníkmi konania vychádzal z právneho názoru vysloveného v zrušujúcich uzneseniach najvyššieho súdu, zotrval však na svojom doterajšom názore o neopodstatnenosti námietky žalovanej o premlčaní práva a tiež o možnosti súdneho exekútora upustiť od vykonania exekúcie v ktoromkoľvek štádiu exekučného konania až do jeho skončenia (vymožením pohľadávky). Naďalej zastával aj názor, podľa ktorého obmedzenie práva exekútora na odmenu vo výške 50 % zo základnej sadzby odmeny dopadá len na prípady úhrady vymáhanej pohľadávky povinným pred uplynutím tzv. námietkovej lehoty (§ 47 ods. 3 Exekučného poriadku) a na prípady upustenia od vykonania exekúcie (§ 46 ods. 3 Exekučného poriadku). V danom prípade došlo k úhrade exekučne vymáhaných pohľadávok

po uplynutí tzv. námietkovej lehoty, avšak bez toho, aby súdna exekútorka musela prikročiť k vymáhaniu pohľadávky niektorým zo zákonných spôsobov exekúcie na peňažné plnenie. V nečinnosti súdnej exekútorky videl odvolací súd faktické upustenie od vykonania exekúcie a uzavrel, že vykonaním exekúcie, za ktoré by súdnemu exekútorovi patrila odmena podľa § 5 ods. 1 vyhlášky č. 288/1995 Z.z., nie je postup súdneho exekútora obmedzujúci sa na vydanie upovedomenia o začatí exekúcie. V danom prípade mala žalovaná právo na odmenu len vo výške zodpovedajúcej § 5 ods. 2 vyhlášky č. 288/1995 Z.z., a pokiaľ jej právna predchodkyňa žalobkyne zaplatila odmenu vyššiu (v zmysle § 5 ods. 1 vyhlášky č. 288/1995 Z.z.), došlo na strane žalobkyne ku škode (§ 33 ods. 1 Exekučného poriadku). O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 2 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie. Najvyšší súd uznesením z 12. septembra 2013 sp. zn. 3 Cdo 65/2012 napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Dovolací súd pri rozhodovaní zohľadnil, že v čase pred rozhodnutím odvolacieho súdu pôvodná žalobkyňa zmluvou z 12. augusta 2008 postúpila obe pohľadávky, ktoré sú predmetom tohto sporu, JUDr. U. M., bývajúcemu v F.. Na túto okolnosť odvolací súd nevzal zreteľ, lebo o nej v čase rozhodovania nemal vedomosť. Dovolací súd konštatoval, že v dôsledku takto zmenenej situácie je rozhodnutie odvolacieho súdu predčasné, založené na nesprávnom právnom závere o aktívnej vecnej legitimácii (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Vzhľadom na to napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.) bez toho, aby sa zaoberal právnymi námietkami uvedenými v dovolaní.

V ďalšom konaní vyšlo najavo, že obe pohľadávky, ktoré sú predmetom konania, boli zmluvami zo 7. októbra 2008 ďalej postúpené na (súčasnú) žalobkyňu, ktorá navrhla, aby súd postupoval podľa ustanovenia § 92 ods. 2 a 3 O.s.p. Krajský súd v Trnave uznesením zo 14. októbra 2014 č. k. 10 Co 241/2013-252 opodstatnenému návrhu na zmenu v osobe žalobkyne vyhovel. Po doplnení dokazovania zmluvami o postúpení pohľadávok dospel k záveru, že napadnuté rozsudky spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci. Pred posudzovaním dôvodnosti oboch žalôb sa zaoberal opodstatnenosťou námietky žalovanej, že došlo k premlčaniu práva uplatneného žalobou. Túto námietku neakceptoval, lebo vedomosť o trovách a ich výške sa nenadobúda už z vyhlášky č. 288/1995 Z.z., resp. z faktúr. Práve tieto faktúry ale mali žalobkyňu utvrdiť v tom, že sumy nimi vyčíslených odmien a súvisiacich náhrad exekútorky má považovať za definitívne. Preto najskôr od tohto času mohla začať plynúť subjektívna premlčacia doba na uplatnenie práva. Vzhľadom na to, že žaloby boli podané 22. júna 2006, bolo nimi uplatnené nepremlčané právo. V ďalšom odvolací súd posudzoval správnosť postupu žalovanej v exekučnom konaní a pri určovaní jej odmeny v zmysle vyhlášky č. 288/1995 Z.z. Za základ pre svoje právne závery považoval § 33 ods. 1 vety prvej Exekučného poriadku (v znení účinnom do 30. júna 2004), podľa ktorého exekútor zodpovedá za škodu tomu, komu ju spôsobil on alebo jeho zamestnanci v súvislosti s činnosťou podľa tohto zákona. Odvolací súd zotrval na svojom názore, podľa ktorého možnosť upustenia od vykonávania exekúcie je daná v ktoromkoľvek štádiu exekučného konania až do jeho prípadného skončenia vymožením pohľadávky, avšak s tým, že súdnemu exekútorovi patrí odmena vo výške 50% zo základnej sadzby odmeny, ak povinný uhradí vymáhanú sumu pred uplynutím tzv. námietkovej lehoty (podľa § 47 ods. 3 Exekučného poriadku) alebo ak súdny exekútor upustí od vykonávania exekúcie (podľa § 46 ods. 3 Exekučného poriadku). Odmena v plnej výške patrí súdnemu exekútorovi vtedy, keď v začatej exekúcii pokračoval až do vymoženia práva. V prejednávanej veci povinná uhradila obe vymáhané pohľadávky po uplynutí tzv. námietkovej lehoty, avšak bez toho, aby súdna exekútorka musela prikročiť k vymáhaniu pohľadávok (§ 63 ods. 1 Exekučného poriadku). Súdna exekútorka zastávala názor, že neboli dané dôvody pre upustenie od vykonania exekúcie a aj poverenie na vykonanie exekúcie vrátila exekučnému súdu s poukazom na § 60 písm. e/ Exekučného poriadku (z dôvodu vymoženia pohľadávky s príslušenstvom), teda nie podľa § 60 písm. b/ Exekučného poriadku (z dôvodu upustenia od vykonania exekúcie). Odvolací súd akcentoval, že (ne)činnosť súdnej exekútorky v čase po uplynutí lehoty na námietky proti exekúcii nemala charakter vykonávania exekúcie a nebola v súlade so zákonom. Podľa § 56 ods. 5 Exekučného poriadku (v znení účinnom v rozhodnom čase) exekútor môže s písomným súhlasom oprávneného uzavrieť písomnú dohodu s povinným o postupnom splatení vymáhanej pohľadávky a počas plnenia písomnej dohody o postupnom splácaní vymáhanej pohľadávky exekútor v exekúcii iným spôsobom nepokračuje; postup žalovanej ale takejto právnej

úprave nezodpovedal. Sama žalovaná v konaní potvrdila, že neexistovala písomná dohoda s pôvodnou žalobkyňou (povinnou) ani písomný súhlas oprávnenej na vyčkávanie s pokračovaním v exekúcii; všetky dohody o splácaní pohľadávky boli ústne. Vzhľadom na to žalovaná mala pokračovať v exekúcii; pokiaľ tak nepostupovala, fakticky upustila od vykonania exekúcie. V nadväznosti na to dospel odvolací súd k záveru, že vykonávaním exekúcie, ktoré by opodstatňovalo priznanie odmeny súdnemu exekútorovi podľa § 5 ods. 1 vyhlášky č. 288/1995 Z.z. nie je postup exekútora obmedzujúci sa len na vydanie upovedomenia o začatí exekúcie, teda postup, v rámci ktorého nevydá exekučný príkaz, i keď sú pre to splnené zákonom ustanovené podmienky. Nesprávny bol postup žalovanej spočívajúci vo vrátení udeleného poverenia na vykonanie exekúcie s poukazom na § 60 písm. e/ Exekučného poriadku (správne mala postupovať podľa § 60 písm. b/ Exekučného poriadku). Tento postup bol zrejme motivovaný ekonomickými dôvodmi, a to záujmom získať odmenu v plnej výške podľa § 5 ods. 1 vyhlášky č. 288/1995 Z.z. a nie v polovičnej výške podľa § 5 ods. 2 vyhlášky č. 288/1995 Z.z.). Nesprávny názor súdu prvého stupňa o súlade postupu súdnej exekútky so zákonom viedol k jeho nesprávnemu záveru o nároku žalovanej na plnú odmenu. Žalobkyňa správne namieta, že žalovaná v rámci exekučných konaní prijala väčšiu odmenu, než jej patrila a že tým povinnej vznikla škoda. Rovnako tu bol aj vzťah príčiny a následku medzi protiprávnymi postupom žalovanej a škodou na ujmu žalobkyne. To vylučovalo možnosť žalovanej zbaviť sa zodpovednosti preukázaním, že nemohla zabrániť škode ani pri vynaložení úsilia, ktoré od nej bolo možné požadovať (§ 33 ods. 1 vety druhej Exekučného poriadku). Vzhľadom na to, že nebola sporná ani výška pohľadávky, ani moment, kedy sa žalovaná dostala do omeškania so splnením žalobou vyžadovanej povinnosti (najneskôr 26. apríla 2006), kedy diskontná sadzba určená Národnou bankou Slovenska tvoriaca základ pre výšku úrokov z omeškania podľa § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. predstavovala 3,5%, bolo potrebné obom žalobám vyhovieť a rozsudky prvostupňového súdu zmeniť (§ 220 O.s.p.). Odvolací súd pre úplnosť zopakoval, že takéto rozhodnutie bolo potrebné prijať napriek námietke nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovanej, ktorú vyvodzovala z aktuálnej právnej úpravy zodpovednosti exekútora za škodu. Konkrétne išlo o potrebu vyriešiť otázku, akým právnym režimom by sa mala riadiť zodpovednosť vtedy, ak „k postupu exekútky neskôr vyhodnotenému za vadný a zároveň i k úhrade prinajmenšom časti žalobou požadovaných súm došlo ešte v čase účinnosti pôvodného znenia § 33 ods. 1 Exekučného poriadku, následne však k úhrade ďalšej sumy zahrňajúcej i tú majúcu sa podľa jednej zo žalôb v tejto veci vrátiť a aj k vystaveniu faktúr (taktiež spomenutých už vyššie) až v čase nástupu relatívne zásadnej zmeny úpravy zodpovednosti (ktorou pôvodná priama zodpovednosť exekútora bola nahradená primárnou zodpovednosťou štátu)“. V ďalšom odvolací súd uviedol, že 1. júla 2004 nadobudol účinnosť zákon č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“), v zmysle § 27 ods. 1 ktorého zodpovednosť za škodu podľa tohto zákona sa vzťahuje na škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona a na škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona; podľa § 27 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. ale zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona a za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, sa spravuje doterajšími predpismi. So zreteľom na to považoval za potrebné vyriešiť otázku, kto by mal zodpovedať za škodu spôsobenú tzv. pokračujúcim škodovým dejom, počiatok ktorého spadal do obdobia účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy a koniec do obdobia účinnosti novej právnej úpravy. Odvolací súd túto otázku vyriešil tak, že so zreteľom na zákaz retroaktivity je určujúce to, kedy došlo k nesprávnemu úradnému postupu, teda nie to, kedy došlo k vzniku škody. Ak k nesprávnemu právnemu postupu došlo konaním (opomenutím) v čase pred účinnosťou zákona č. 514/2003 Z.z., tak aj po nadobudnutí jeho účinnosti, nemožno vylúčiť priamu zodpovednosť exekútora za celú škodu spôsobenú poškodenej osobe. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie. Uviedla, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Poukázala na to, že akékoľvek plnenie po začatí exekúcie už nemá charakter „dobrovoľného plnenia“ a exekútorovi patrí za jeho činnosť odmena. Aj podľa jej názoru je spravodlivé znížiť odmenu súdneho exekútora vtedy, ak povinný sám koriguje výšku trov exekúcie tým, že uspokojí nútene vymáhanú pohľadávku veriteľa. Zo

systematického usporiadania Exekučného poriadku a tiež priamo z ustanovení § 46 a § 47 Exekučného poriadku vyplýva, že upustiť od exekúcie možno iba do vydania upovedomenia o začatí exekúcie. Treba rozlišovať „exekučné konanie“, ktoré sa začína doručením návrhu na vykonanie exekúcie, a „exekúciu“ (t.j. časť exekučného konania), ktorá začína upovedomením povinného o začatí exekúcie. Ak exekučné konanie už začalo, ale exekútor nezačal vykonávať exekúciu, lebo od nej upustil, má súdny exekútor nárok na odmenu iba v polovičnej výške. Nárok na rovnakú odmenu má exekútor aj v prípade, ak už exekúciu začne vykonávať, ale povinný splní pohľadávku na jej začiatku, a to do uplynutia lehoty na podanie námietok. Po uplynutí tejto lehoty exekútor už nemôže upustiť od exekúcie a má vždy nárok na odmenu v plnej výške. V danom prípade žalovaná postupovala v súlade s Exekučným poriadkom, ako aj zásadou hospodárnosti konania, lebo vydaniu exekučného príkazu predchádzajú úkony, v dôsledku ktorých sa nevyhnutne zvyšujú trovy konania, ktoré znášala povinný. Žalovaná mohla v zmysle § 46 ods. 3 Exekučného poriadku upustiť od vykonania exekúcie najskôr dňom zaplatenia poslednej splátky vymáhanej sumy a trov exekučného konania. Prvostupňový súd mal preukázané, že žalobkyňa platila sumu vymáhanú v exekúcii v jednotlivých splátkach, a to 3. februára 2004, 22. marca 2004, 24. júna 2004 a 23. augusta 2004; to znamená, že žalovaná mohla upustiť od vykonania exekúcie najskôr 23. augusta 2004. Žalobkyňou za nesprávny označený úradný postup teda spadá do obdobia účinnosti zákona č. 514/2003 Z.z., podľa ktorého za škodu spôsobenú súdnym exekútorom nesie zodpovednosť štát. Náhradu škody možno preto vymáhať nie od súdneho exekútora, ale od štátu. Pre prípad, že sa dovolací súd stotožní s názorom odvolacieho súdu v otázke, že upustiť od vykonania exekúcie možno v ktoromkoľvek štádiu exekučného konania, resp. že konanie žalovanej treba považovať za faktické upustenie od vykonania exekúcie, žalovaná zotrvala na svojom vyjadrení, podľa ktorého mala žalobkyňa pri uplatňovaní zodpovednosti za škodu postupovať podľa zákona č. 514/2003 Z.z.; vo väzbe na to vzniesla námietku nedostatku svojej pasívnej vecnej legitímácie. Z uvedených dôvodov žiadala napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmeniť tak, že sa potvrdzujú rozhodnutia súdu prvého stupňa. Žiadala tiež priznať náhradu trov dovolacieho konania.

Žalobkyňa sa k dovolaniu písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená v súlade so zákonom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozsudku uvedenému v § 238 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či je dovolanie opodstatnené.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi.

Dovolací súd sa obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Procesné vady a nedostatky tejto povahy neboli v dovolaní namietané a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo.

Podľa názoru dovolateľky spočíva napadnutý rozsudok na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právny posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa právneho názoru dovolacieho súdu použil odvolací súd v danom prípade náležité ustanovenia

zákona, napriek tomu ale dospel k nesprávnym právnym záverom.

1. K otázkam, ktoré sú v danej veci významné z hľadiska pasívnej vecnej legitímácie žalovanej dovolací súd uvádza nasledovné:

Podľa § 2 ods. 1 Exekučného poriadku exekútor je štátom určenou a splnomocnenou osobou na vykonávanie núteného výkonu exekučných titulov (ďalej len „exekučná činnosť“).

Podľa § 33 ods. 1 Exekučného poriadku, ak osobitný zákon neustanovuje inak, exekútor zodpovedá za škodu tomu, komu ju spôsobil on alebo jeho zamestnanec v súvislosti s činnosťou podľa tohto zákona.

Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti tohto zákona, pri výkone verejnej moci a/ nezákonným rozhodnutím, b/ nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, c/ rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo d/ nesprávnym úradným postupom. Zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť (ods. 2).

Podľa § 4 ods. 1 písm. a/ bod 3. zákona č. 514/2003 Z.z. vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, ak škodu spôsobil súdny exekútor pri výkone exekučnej činnosti vykonávanej z poverenia súdu podľa osobitného predpisu.

Ustanovenie § 33 ods. 1 Exekučného poriadku upravuje zodpovednosť exekútora za škodu, ktorú spôsobil on alebo jeho zamestnanci pri výkone činnosti, ktorá je upravená Exekučným poriadkom. Zodpovednosť súdneho exekútora za škodu v zmysle § 33 ods. 1 Exekučného poriadku je koncipovaná ako objektívna zodpovednosť, t.j. zodpovednosť, ktorá vzniká bez ohľadu na zavinenie, teda bez ohľadu na to, či k vzniku škody došlo úmyselným alebo nedbanlivostným konaním zodpovedného subjektu.

Pokiaľ ide o vzájomný vzťah medzi zodpovednosťou exekútora podľa § 33 ods. 1 Exekučného poriadku a zodpovednosťou štátu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. treba uviesť, že zodpovednosť exekútora za škodu pri výkone funkcie exekútora je širšia ako podľa zákona č. 514/2003 Z.z. (porovnaj napr. II. ÚS 165/2012, IV. ÚS 607/2013). Exekučný poriadok ani zákon č. 514/2003 Z.z. priamo nestanovujú prioritu alebo výlučnosť zodpovednosti za škodu podľa niektorého z nich; obe zodpovednosti stoja vedľa seba. Z ich dikcie možno vyvodiť, že za škodu spôsobenú exekútorom pri výkone exekučnej činnosti vykonávanej z poverenia súdu podľa osobitného predpisu (činnosti uvedené v ustanoveniach § 29 až § 194 Exekučného poriadku), zodpovedá vedľa štátu (s následným právom regresu) rovnako sám exekútor, a to za podmienok uvedených v § 33 ods. 1 Exekučného poriadku. K podobným záverom dospel Ústavný súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 289/2008 a tiež najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 75/2015.

Z uvedeného teda vyplýva, že je len na poškodenom, či bude náhradu škody požadovať podľa zákona č. 514/2003 Z.z. alebo či predmetný nárok bude uplatňovať priamo od exekútora podľa § 33 ods. 1 Exekučného poriadku.

V danom prípade teda žaloby smerovali proti súdnej exekútorke, ktorá zostala aj po účinnosti zákona č. 514/2003 Z.z. pasívne legítimovaná v konaní o náhradu škody spôsobenej pri výkone exekučnej činnosti.

2. Vzhľadom na obsah a dôvody dovolania najvyšší súd neposudzoval správnosť právnych záverov odvolacieho súdu týkajúcich sa premlčania žalobami uplatnených práv; žalovaná sa totiž v dovolaní týchto záverov odvolacieho súdu nedotkla.

3. Exekútor poverený vykonaním exekúcie sa postará o jej vykonanie (§ 46 ods. 1 Exekučného

poriadku).

Exekútor upustí od vykonania exekúcie, ak povinný splnil, čo mu ukladá rozhodnutie. Exekútor upustí od vykonávania exekúcie aj v prípade, ak povinný plnil čiastočne a oprávnený s upustením od vykonávania exekúcie súhlasí (§ 46 ods. 7 vety prvá a druhá Exekučného poriadku).

Exekútor poverený vykonaním exekúcie a/ upovedomí povinného i oprávneného o začatí exekúcie, prípadne o spôsobe jej vykonania a o predbežných trovách exekúcie; povinného vyzve, aby uspokojil pohľadávku oprávneného alebo aby do 14 dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie vzniesol námietky podľa § 50, b/ zakáže povinnému, aby odo dňa doručenia upovedomenia o začatí exekúcie nakladal so svojím majetkom, ktorý podľa ustanovení tohto zákona podlieha exekúcii okrem nakladania za účelom uspokojenia pohľadávky oprávneného, jej príslušenstva a trov exekúcie v hotovosti alebo bezhotovostným prevodom z účtu v banke (§ 47 ods. 1 Exekučného poriadku).

Exekútor upovedomí povinného o začatí exekúcie a o spôsobe jej vykonania pred vydaním exekučného príkazu (§ 47 ods. 2 Exekučného poriadku).

Ak povinný uhradí pohľadávku po začatí exekučného konania skôr, ako mu uplynie lehota na podanie námietok, má exekútor nárok na náhradu trov konania vo výške ustanovenej osobitným predpisom (poznámka dovolacieho súdu: t.j. vo výške vyplývajúcej z ustanovenia § 5 ods. 2 vyhlášky č. 288/1995 Z.z.) v rovnakom rozsahu ako v prípade upustenia od vykonania exekúcie (§ 47 ods. 3 veta prvá Exekučného poriadku).

Exekútor môže s písomným súhlasom oprávneného uzavrieť písomnú dohodu s povinným o postupnom splatení vymáhanej pohľadávky. Počas plnenia písomnej dohody o postupnom splácaní vymáhanej pohľadávky exekútor v exekúcii iným spôsobom nepokračuje (§ 56 ods. 5 Exekučného poriadku v znení účinnom v rozhodnom čase).

„Upustenie od exekúcie“ je osobitný spôsob skončenia exekúcie. Súdny exekútor pri ňom na základe vlastnej úvahy bez vydania rozhodnutia fakticky ukončuje výkon exekúcie, ak sú splnené zákonné predpoklady takéhoto postupu. Súdny exekútor môže upustiť od vykonania exekúcie v dvoch prípadoch: a/ ak povinný splnil, čo mu ukladal exekučný titul, a b/ ak povinný splnil vymáhanú povinnosť aspoň čiastočne a oprávnený s upustením od vykonania exekúcie súhlasí. Vzhľadom na to, že o upustení od vykonania exekúcie sa nevydáva procesné rozhodnutie, môže byť v niektorých prípadoch otázne, či súdny exekútor upustil od vykonania exekúcie, prípadne kedy k tomu došlo.

Dovolací súd zastáva názor, že súdny exekútor nemôže upustiť od vykonania exekúcie v ktoromkoľvek štádiu exekučného konania, ale len do doručenia upovedomenia o začatí exekúcie (porovnaj tiež „Exekučný poriadok, Komentár, JUDr. Marek Števec a kolektív, Nakladateľstvá C. H. Beck, 2011, str. 128“). Ak k úhrade pohľadávky dôjde po doručení upovedomenia o začatí exekúcie, exekútor už nemôže upustiť od vykonania exekúcie; v takom prípade je už možné len exekúciu zastaviť v rozsahu vymáhanej pohľadávky.

V danom prípade povinná uhradila nútene vymáhanú pohľadávku bez toho, aby súdna exekútorka musela prikročiť k jej vymáhaniu niektorým zo zákonných spôsobov exekúcie na peňažné plnenie. Súdna exekútorka nebola ale pri vymáhaní dlžnej sumy nečinná a jej činnosť sa neobmedzila len na vydanie upovedomenia o začatí exekúcie z 27. februára 2003. Zo spisu je zrejmé, že v exekučnom konaní došlo k uzavretiu dohody o splátkovom kalendári, v zmysle ktorého mala byť vymáhaná suma a trovy exekúcie uhradené do 30. decembra 2003. Žalobkyňa ale túto dohodu napriek opakovaným urgenciám nedodrжала a vymáhanú sumu s trovami exekúcie zaplatila až 23. augusta 2004 (sumu vymáhanú v exekúcii zaplatila v splátkach 3. februára 2004, 22. marca 2004, 24. júna 2004 a 23. augusta 2004). Odvolací súd sám konštatoval, že súdna exekútorka sa s povinnou dohodla na splátkovom kalendári a že oprávnená s tým súhlasila. To, že predmetná dohoda a súhlas s ňou mali len ústnu formu, nezodpovedá síce Exekučnému poriadku, na druhej strane to ale neznamená nečinnosť súdnej exekútorky.

V spise sa na č.l. 23 nachádza podanie z 1. decembra 2003, ktorým právna predchodkyňa žalobkyne „na základe osobného jednaní“ predložila súdnej exekútorke splátkový kalendár s takým vyčíslením trov, ktoré nasvedčuje tomu, že určené sú podľa § 5 ods. 1 vyhlášky č. 288/1995 Z.z.

Z dôvodov vyššie uvedených dospel najvyšší súd k záveru, že postup súdnej exekútorke v danom prípade nemal znaky faktického upustenia od vykonávania exekúcie. Nadväzujúc na to konštatuje, že je nesprávny právny názor odvolacieho súdu, podľa ktorého mala byť súdnej exekútorke priznaná odmena podľa ustanovenia § 5 ods. 2 vyhlášky č. 288/1995 Z.z. a pokiaľ bola priznaná v inej výške, došlo ku škode, za ktorú zodpovedá žalovaná.

4. Vzhľadom na to, že žalovaná v procesne prípustnom (§ 238 ods. 1 O.s.p.) a včas podanom (§ 240 ods. 1 O.s.p.) dovolaní opodstatnene uplatnila dovolací dôvod uvedený v ustanovení § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., najvyšší súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.